

ความภาคภูมิใจในการเป็นบุคลากร สพฐ.
บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนบ้านห้วยม่วง โรงเรียนในพื้นที่สูง
นายชลธาร สมานธิ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยม่วง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๒

ท่ามกลางสายหมอกยามเช้า ฝั่เท้าเล็ก ๆ ของเด็กนักเรียนชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ย่ำไปตามถนนลูกรัง แม้เส้นทางจะเต็มไปด้วยความยากลำบาก ทั้งทางชัน โคลนลื่น และลมหนาวที่ปะทะใบหน้าเล็ก ๆ แต่เด็กน้อยเหล่านั้นกลับไม่เคยปริปากบ่น ใส่รองเท้าเก่าขาด ๆ หรือบางครั้งเดินเท้าเปล่าเปลือย ฝ่าหมอกหนา และระยะทางอันไกลโพ้น ด้วยหัวใจที่ไม่เคยย่อท้อ กระเป๋านักเรียนที่สะพายไว้ด้านหลังอาจจะหนัก แต่ไม่หนักเท่าความฝันที่แบกไว้ในใจ ทุกย่างก้าวสะท้อนถึงความมุ่งมั่น แม้สภาพแวดล้อมจะไม่ได้อำนวย แต่แววตาของเด็กน้อยกลับเปล่งประกายเจิดจ้า เต็มไปด้วยความใฝ่รู้และความหวัง พวกเขาไม่ได้มาโรงเรียนเพียงเพราะหน้าที่ หากแต่มาด้วยหัวใจที่พร้อมจะเรียนรู้ พัฒนา และเติบโต ภาพเหล่านี้เป็นภาพที่ข้าพเจ้ามองเห็นทุกเช้า ขณะที่ยืนรอรับนักเรียนเข้าสู่รั้วโรงเรียน นั่นจึงแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่ที่หล่อเลี้ยงความมุ่งมั่นของข้าพเจ้าในการทำหน้าที่ “ผู้บริหารสถานศึกษา” อย่างสุดความสามารถ

มีผู้เปรียบตำแหน่งผู้บริหาร หรือผู้อำนวยการโรงเรียนไว้ว่าเปรียบเสมือน “กัปตันเรือ” ผู้มีหน้าที่สำคัญในการนำพาทุกชีวิตภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นคณะครู บุคลากรทางการศึกษา หรือนักเรียน ให้ขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ด้วยทิศทางที่ชัดเจนและมั่นคง ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ และสอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ตำแหน่งนี้ทำให้ภาระอันหนักอึ้งที่ข้าพเจ้าต้องแบกรับไว้วันบ่ไม่ หากแต่เป็นความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิต การได้ทำหน้าที่นี้คือการได้สานต่ออุดมการณ์อันแน่วแน่ ในการมุ่งมั่นพานักเรียนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต โดยมีการศึกษาที่ดีเป็นรากฐานสำคัญที่ต้องปลูกฝังไว้ก่อนเสมอ

ข้าพเจ้า นายชลธาร สมานธิ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๒ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นโรงเรียนในพื้นที่สูง ในฐานะผู้บริหารของโรงเรียนแห่งนี้ ข้าพเจ้าเปี่ยมด้วยความภูมิใจจนเกินคำบรรยาย เพราะมิใช่เพียงแค่การบริหารจัดการโรงเรียนเท่านั้น แต่ข้าพเจ้าได้อุทิศทั้งแรงกาย แรงใจ และสติปัญญา เพื่อจุดประกายแสงสว่างทางการศึกษาให้แก่เด็กน้อยที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากความสะดวกสบายและขาดโอกาสเช่นเดียวกับเด็กในเมือง

โรงเรียนบ้านห้วยม่วงที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงานอยู่นั้น เต็มไปด้วยความงดงามทางวัฒนธรรม ความเรียบง่าย น้ำใจของชาวบ้าน และจิตใจอันบริสุทธิ์ของนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง การเดินทางเข้าถึงยังคงมีข้อจำกัด ทั้งในฤดูฝนที่ถนนลื่นและพังชำรุด หรือในฤดูหนาวที่อากาศแสนหนาวเหน็บ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่เคยเป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจของข้าพเจ้าในการทำหน้าที่ “ผู้บริหารเพื่อเด็ก”

ความภาคภูมิใจของข้าพเจ้าอยู่ที่การได้ขับเคลื่อนนโยบายของ สพฐ. ให้เป็นจริงในบริบทของพื้นที่สูง อาทิ การดำเนินงานตามโครงการ “โรงเรียนคุณภาพของชุมชน” ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่าโรงเรียนมิใช่เพียงสถานที่ถ่ายทอดความรู้ หากแต่เป็นหัวใจของการพัฒนาเยาวชนและรากฐานของชุมชนในอนาคต การส่งเสริมโรงเรียนคุณภาพของชุมชน จึงไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการพัฒนาภายในรั้วโรงเรียนเท่านั้น แต่ต้องขยายออกไปสู่ “ชุมชน” ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่นักเรียนเติบโต ใช้ชีวิต และเรียนรู้จากโลกแห่งความเป็นจริง โดยชุมชนที่เข้มแข็งนั้นสามารถเป็นพลังสำคัญในการเกื้อหนุนการเรียนรู้ ของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โดยได้มีการนำผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญของชุมชนบ้านห้วยม่วง อย่างฟักทอง นำมาแปรรูปและจัดจำหน่าย ผักทักษะให้แก่นักเรียนเพื่อนำไปต่อยอดในอนาคต การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแม้แต่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตอย่างสมดุล ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และทักษะอาชีพ

ในด้านการจัดการศึกษา ข้าพเจ้าได้ใช้ “กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก” ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเน้นไปที่การลงมือปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในห้องเรียน เพราะในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้ จึงไม่สามารถยึดติดอยู่กับรูปแบบเดิมได้อีกต่อไป การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ จึงมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมี บทบาท “เป็นเจ้าของการเรียนรู้” ด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกันการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียน ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยเสริมพลังของ Active Learning ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในห้องเรียน ชั้นต่าง ๆ ภายในโรงเรียนของข้าพเจ้า จึงมีครูผู้ใช้อะปพลิเคชันทางการศึกษาอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความน่าสนใจ และเปิดโลกการเรียนรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น

สิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจที่สุด คือการบูรณาการ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เข้ากับวิถีชีวิตในโรงเรียนอย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังทักษะชีวิตและความพอเพียงให้แก่ นักเรียน เพื่อเตรียมพร้อมในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ข้าพเจ้าได้ดำเนินการจัดตั้งฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ความรู้ ส่งเสริมการปฏิบัติ และปลูกฝังแนวคิดสู่การเป็นวิถีชีวิต ตั้งแต่เริ่มเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จนในปัจจุบัน นักเรียนสามารถเข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้จริง ทั้งในการดำเนินกิจกรรม การเป็นผู้นำรุ่นน้อง และการขยายผลสู่ครอบครัวและชุมชน อย่างเป็นรูปธรรม

ในการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของ สพฐ. นั้น ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักได้ว่า สพฐ. เป็นองค์กรที่ไม่เพียงแต่วางนโยบายระดับชาติเท่านั้น แต่ยังส่งเสริม สนับสนุน และเข้าใจบริบทเฉพาะของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ด้วยภารกิจที่เน้นความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางการศึกษา เช่น การจัดสรรงบประมาณตามสภาพพื้นที่ การส่งเสริมครูโรงเรียนชายขอบ และการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มเปราะบาง สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ข้าพเจ้ามั่นใจว่า เราไม่ได้ทำงานเพียงลำพัง แต่มี สพฐ. เป็นพลังสนับสนุนอยู่เบื้องหลังเสมอ

“ผู้บริหารบนดอยอาจไม่มีห้องประชุมใหญ่ ไม่มีสื่อเทคโนโลยีทันสมัยมากนัก แต่เรามีหัวใจของครูที่แน่วแน่ และศรัทธาในพลังของการศึกษาอย่างแท้จริง” ทุกวันที่ได้ทำหน้าที่ในโรงเรียนแห่งนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจอย่างลึกซึ้ง เพราะได้ทำงานที่มีความหมาย งานที่เปลี่ยนแปลงชีวิตคน และงานที่ส่งต่อความหวังให้กับเด็ก ๆ ซึ่งอาจจะเติบโตขึ้นมาเป็นครู นักพัฒนา หรือผู้นำในชุมชนของตนในอนาคต ข้าพเจ้าขอปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะบุคลากรของ สพฐ. ด้วยจิตวิญญาณของ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ที่ไม่ยอมแพ้ต่อข้อจำกัด และพร้อมสร้างโอกาสแม้ในพื้นที่ห่างไกลที่สุดก็ตาม